Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Arantzazu Arantzeta

Elgeta, Gipuzkoa (1921)



Aurkibidea

Biografia



1921ean jaio zen Elgetan. Batzokia zegoen euren etxea zegoen lekuan eta horregatik jarri zioten izen euskalduna. Beste lagun batzuekin batera eliza garbitzen zuen.

Zintak

ELG-011

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Elgeta.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar

- **Data**: 2005-12-10
- **Iraupena**: 40 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane
- **Transkribatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. 'Unión Apostólica'ko mojek klaseak eman eta eliza zaintzen zuten

- **Erref**: ELG-011/002
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:01:28. **Bukatu**: 00:03:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:
Unión Apostólicako lau mojarekin ibili zen eskolan. Irundarrak ziren. Klaseak eman eta elizak zaintzen zituzten. Eskolatik joaten ziren elizara edo bezperetara. Errepublika garaian, mojak bota egin zituzten. Gaur egun, ideologia ezberdinak errespetatu egiten direla dio.

Transkripzioa
- Gu mojatxo batzukin gengozen hemen eskolan. Lau mojatxo, “de la Unión Apostólica” zien, Irunguak zien mojak, Irundik etorritta. Asko repartiduta egozen, Bilbon, eta Orion eta Aian; eta hemen Gipuzkua guztian eozen, zerak, zabalduta. Horrek zer eitten eben, eskolia emun eta aparte elixak garbittu... Garbittu ez, elixak apainddu; lorak ipiñi-eta. Oso diferentia zan, orduan juten giñan e, bezperetara juateko be lelengo eskolara juaten giñan, eta gero biñan-biñan danok elixara. Mezetara juateko be puxkat aurretxuo juan, jaixan "sobre todo".
- Lelengo eskolara?
- Bai. Eta gero biñan-biñan elixara. Eta oin baiño zuzenago egon bihar izeten (giñuan) elixan. Oin juan be ez die eitten.
- Orduan disziplina haundixa zekazuen.
- Bai. Baiña pozik bizi giñan, e! Halaxe zala-ta. Holaxe zala-ta pozik bizi izaten da jentia. Zela ikusten dozun, ba haixe. Eta nik neuk penia, aittana-ta penia horretxena daukat, ha gerra-denporan hil biharra, ezta? Zer da horregaittik... Beti esan dot republikanuengaittik: zegaittik hainbeste abanzau? Moja koittauei etorri eskolara eta kurutzia kendu. Hori da fundamentua? Hori ez da fundamentua naziñua eruateko. Oin oso diferente dago, gaurko jentiak beste pentsamentu bat dauka, oin bakotxak berak pentsatzen dau. Nahi bozu ixango za katolikua eta nahi bozu protestantia eta nahi bozu nahi dozuna. Ez da egixa, ala? Honek etxeik etxe ibiltzen dienok be hor dare mordua, zerok, Jehovakuak. Makiña bat bidar joten doskue atia, eta. Bueno, horregaittik ez dittuzu... Ba gu lenguakin konforme gare eta ba akabo, ezta? Ez dago zetan baaa! Ez esan holako gauzaik. Lenguakin konforme gare gu, eta holaxe.

2. Etxea batzokia zegoen lekuan zutelako jarri zioten izen euskalduna

- **Erref**: ELG-011/003
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:03:18. **Bukatu**: 00:04:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Bera jaio aurretik batzokia zegoen euren etxean eta horregatik jarri zioten izen euskalduna: Miren Arantzazu. Gerra garaian aldatu egin zioten. Gerra garaian abadeek ere sermoiak gaztelaniaz egin behar izaten zituzten eta inork ez zuen ulertzen.

Transkripzioa
-Esaten dozu zeuen etxian bertan batzokixa egon zala.
-Ni jaio nintzanian batzokixa. Horregaittik daukat nik euskerazko izena. Gurian beste iñok ez dauka euskerazko izenik. Gerokuak ez dauke. Ni nausiña nitzan eta Miren Arantza nekan nik izena. Eta gero Francon denporan ez euan Mirenik, ez zan ametitzen. Gero Maria Aranzazu. Eta oin daukat medikuanian Miren Arantza. Medikua zela dan, e... bueno. Leku batzutan Maria Aranzazu, beste batzutan Miren Arantza. Nire jatorrixa zan hola, Miren Arantzazu zan. Gero kanbixau-ben. Zelan gerra-denporan ez euan euskeraik eitterik be ez. Sermoiak be danak erderaz. Ni akordatzen naiz abade bi gazte-gaztiak, eta harek abertzale gogorrak zien, e; aillegau astesantua, erderaz ein bihar sermoia. Erderaz zeiñek ete ekixen orduan? Ezebez. Hogeittik batek be ez formal. Formal? Berba batzuk entendidu. Kulpittora juan eta Eguen Santu eguna eta Bariku Santu eguna, eta erderaz sermoia. Eta dana euskalduna elixan. Fan eta dana erderaz errezau bihar. Ikasi giñuan bai ondo erderaz errezatzen. Asi eske ondo dakigu. Latiñez, euskeraz eta erderaz, hirurak ondo ikasi giñuzen.

3. Jendea lau kongregazio ezberdinetan biltzen zen

- **Erref**: ELG-011/004
- **Iraupena**: 0:03:16. **Hasi**: 00:04:34. **Bukatu**: 00:07:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Bezperak latinez abesten ziren. Frantziskotarrak lehen nola jantzita joaten ziren. Orduko txarrena: egiten zuten zaintza gogorregia. Kongregazioak: neskak Hijas de María; mutilak "luistarrak", frantziskotarrak "Hirugarren ordenakoak" (gehienak andrazkoak) eta "Apostolokua". Bere ama azken kongregazio horretakoa zen.

Transkripzioa
- Asieske guk ondo dakigu latiñez, euskeraz eta erderaz. Hirurak ondo ikasi giñuzen. Bezperak kantatzera juten giñan. Eta bezperak kantatzera ez e hamabi urtekin, hamazortzi..., hogeikin be bai, e. Ni nausi ezkondu be ein nintzan, ezta? Eta asko ibiltzen giñan gu mojekin-eta, eta gero gure kuadrillan be bai, eta gu bezperak kantatzera... Bueno! Ia buruz ikasi giñuzen! Salbia-eta... ointxe be iñoiz kantatzen da latiñez salbia. Guk ondo dakiguz horrek.
- Eta orduan bezperak latiñez kantatzen zenduzen?
- Bai, bai. Ez euan besterik. Liburu bana emuten oskuen, liburu txiki bana, eta nik ointxe be goguan dakat gauza asko ze kantatzen giñuan. Koruan abariak eta guk behian kantatzen giñuan. Gero etortzen zien altarara. Eta segun ze, porke ipinitta zeozen orduan: lelengo domekia Apostolaukuena. Danok gengozen kongregaziñua, Apostolaukua. Lelengua ez, bigarrena uste dot zala. Gero hirugarrena, Hirugarren Ordenia esaten otsen, franziskotarrak. Andrak-eta juten zien zera ipinitta. Franziskotarrak [...] han ibiltzen dittue Arantzazun, baiña telebisiñuan eta danian ikusten dozu zelan urtetzen daben. Domekero egoten da Beristain. Ha fraillia da geuk dakigulako. Bere alkondaria-eta beste edozeiñen moduan. Hemen orduan komulgatzera be eskupularixuak, hau bestekuak bai, e; hau bestekuak, atzian-aurrian, eta hemen lotu sokia gerrixan... Hirugarren Ordenakua zan ta. Eta gu giñan laugarrenian, "Hijas de María"kuak gu, eta gu juaten giñan... Nik ez dakit nun doten, baiña luzaro euki neban: lazo azula, beti plantxauta, dotore ipinitta, medalliakin; laugarren domekia "Hijas de María"kua. Eta bezperetan eitten eben sermoia zer tokatzen zan: hirugarren ordenakua bazan, hirugarren ordenakuen gauzak, eta guri ba "Hijas de María"kuak eta. Txarrena izan zan orduan be listia hartu eta, ez dakizu? Txarrena. Listia hartu zeiñek faltatzen daben-eta; hori txarto dau beti! Hori diktadura haundi bat da. Mutillak be, hau be, laste izango da hemen, Luistarrena honek, eta honei be meza ondorian listia hartu.
- Eta kongregaziñuak orduan "Hijas de Maria" ziñazien neskak. Hirugarren Ordenakuak zer zien?
- Hirugarren Ordenakuak esan gura dau frantziskotarrak.
- Eta zer ziran andrak edo gizonezkuak?
- Bueno, gizon gitxi ikusten zan orduan be. Andrak, gehixenak andrak. Nik ointxe be ikusten dittudaz eskupelarixuakin, eta mutillak luistarrenak geure modura eken; guk lazo azulakin Ama Birjiñia eukagun moduan, horrek San Luis.
- Eta ez dakit, zuen gurasuak be kongregaziñuetara...
- Bai, bai. Gure ama hirugarren ordenan ez neban ikusi, baiña Apostolaukua zan beste bat. Apostolaukuak ekazen beste eskupelarixua esaten jakona, ezta? Eskupelarixuak, eta harek eken Jesusen Bihotza gorrixian, Frantziskotarrak eken moduan zera. Gure ama-eta zien Apostolaukuak.

4. "San Joseren zazpi domekak"

- **Erref**: ELG-011/007
- **Iraupena**: 0:03:32. **Hasi**: 00:10:28. **Bukatu**: 00:14:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak

Laburpena:
Komunioa egindakoan sartzen ziren kongregazioan. Bi komunio egoten ziren: komunio txikia eta haundia. "San Josen zazpi domekak" egiten zen, zazpi domekatan gure Jauna hartzera joaten ziren eta zapatuetan konfesatzera. Berak abade bati esan zion laster konfesionariorik ez zela beharko. Bera eta beste lagun batzuk eliza garbitzen ibiltzen ziren.

Transkripzioa
-Zer izaten zien kongregaziñuak? Komunixua egin, jaunartzia egin?
-Bai, konfesau eta komulgau eitten zan.
-Eta orduan sartzen ziñazien kongregaziñuan?
-Ez, ez. Jeneralmente komuniuak eindda. Komuniuak bi eitten zien orduan. Lelengo zazpikin, seikin edo zazpi urtekin, Komunio Txikixa esaten ebena. Eta gero hamaikakin Komunio Haundixa. Honek be hola egingo eben ba. Honek be gaztiauak die ba. Gure umiak dia, e.
-Jarraittu dau ohittura horrek?
-Bai. Haundixa eitten zan.
-Eta inportantzia gehixao zeiñek zekan?
-Bueno, horri inportantzia emoten otsen, baiña ez litzake hola izan bihar. Aldrebes topatzen dot nik. Zuk zazpi urtekin komuniua eitten bozu, komunio haundixak zer ikusi dauka? Beste zeozer ikasi dozula, dotriña gehixao edo? Ez dozu pentsatzen? Porke zu bazoiaz hamaika urtera arte zeure egunetan komulgatzera eta konfesatzera. Bueno, "Zazpi Domekak" eta sekula ez jata ahaztuko neri.
-Zer da Zazpi Domekak?
-San Josen Zazpi Domekak eitten zian. San Josen zazpi domeketan gure Jauna hartzera, eta zapatu guztietan konfesatzera, eta zer esan be ez abariai, zer esan bihar otsaun ba? Gizurra da, ala? Sekula ez jata ahazten neri. Gu Juli-eta juntatzen giñan, Juli eta Martintxoneko Juan Mari eta hirurok, akordatzen nai ondo. Guk zer esan bihar dotsau ba horri abariaorri? Asteko ipuin... inuzentekerixan bat esatera fan bihar.
-Pekaturik ez, eta...
-Hoixe, ze pekatu eukiko giñuan ba? Nik zenbat bider esaten neban hori! Elgetan akordatzen nai abade batek, gu ibilitta gare asko elizia garbitzen-eta, ni asko ibilitta nao, e, elixia garbitzen-eta, konfesonarixo barruak eta ostienguak garbitzen-eta. Nun ekartzen daben konfesonarixo zahar haundi bat Bergatik. Esan notsan: "Hau zelan ekarri dozue? Lehen hainbeste traste eta oin hau? Oin, gaiñera, laster alperrik dia". "Ke ba..!", abade gazte bat euan orduan, "ke ba!". "Ke ba? Honek ez dabe funzionau bihar. Honek ondiokan danok alperrik dare". Han etorri da. Zenbat urte da Esteban egon zala, hamar, hamabi? Ni ezkonduta hona etorri baiño lehenago ixango zan, hemendik faten nintzan elixia garbitzera be. Akordatzen nai egun baten lau lagun, lau, hiru lagun bakarrik elixa guztia garbitzeko. Elixia, korua, portikua... Eta batak ez dakit zer, ez jakola komeni... Lelengo eitten zan pasillua eskobau. Gero ha altzau bihar ziñuan bankua, banku danak bankupiak garbitzeko. Bi bakarrik, Juli eta bixok. Bueno, kalte izugarrixa ein ostan neri harek. Zikiña da, ha zikiña, txarra da personiandako. Ha hautsa, elizan dauan hautsa da zikiña... Hainbeste jente, entierruak diala, ostian dala, hainbeste. Ha garbittu hille bittik behin edo nik ez dakit zer. Eneee! "Así es que" jangoikuak apuntauta badakaz gure kontuak, guk zerua irabazitta dakagu. Gehixao juan ezta be bai. Ez dozu pentsatzen?
-Eta orduan San Josen...
-San Josen zazpi domekak esaten jakon. Zuk ez dozu entzun hori. Hori zan san Jose eguna baiñok zazpi domeka aurretik. Entenditzen dozu? San Jose

ixaten da "diecinueve de marzo", eta haren aurreko zazpi domeketan zatozen San Josen zazpi domekak.
-Eta orduan joan bihar zan derrigor konfesatzera?
-A bai, bai.
-Eta bestela be sarrittan konfesauko ziñazien...
-Bai, bai. "Hijas de Maria" dala, ez dakit zer dala, zenbat bider! Zenbat lelokerixa esan ete dogu geure denporan!

5. Entierroetan hiru klase egoten ziren diruaren arabera

- **Erref**: ELG-011/009
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:15:10. **Bukatu**: 00:18:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Lehen hiru meza ematen ziren. Baserritarrak lehelengora joaten ziren, seiak eta erdietakora. Lastazaua eramaten zuten argi egiteko bidean. Hurrengo meza zortzietan eta meza nagusia hamarretan izaten ziren. Entierroak goizean egiten ziren eta hiru klase egoten ziren. Klasearen arabera, jartzen zen mahai modukoa tamaina desberdinetakoa izaten zen. Hilkutxa lehen ez zen elizara sartzen.

Transkripzioa
-Guk ezautu douz geure denporan hiru meza: lelengua seitterdietan; basarrittarrak lelengo mezetara. Lehenguan esan ebana zerak, Ramonak, Azurtzakuak, Azulakuak. Lelengo abariak edo sakristauak atia zabaldu orduko, lelengo kaletarrak baiño lehen erak. Lastazaua hartu holan argi eitteko, eta sei t´erdietako mezetara. Haren argixakin. Biderdixa pasau orduko emetauko jakuen argixa, bai...
-Goizian sei t´erdietan eta gero?
-Zortziretan. Hamarretan egoten zan meza nausixa orduan. Orduan entiarruak-eta oso diferentia zan, goizian eitten zian entiarruak eta. Hamarretan. Han be euan, e, klasiak. Oin ez dao halakoik.
-Hori zer?
-Klasiak, karuaua eta merkiaua. Ezta? Karuaua eta merkiaua.
Gizona: hiru klase, primera, segunda eta tercera. Eta etaratzen zittuen katapla..., horrelako katapulkuak; etaratzen zittuen eta. Meza haundixa bazan [...] katapulko haundixa ipintzen otsen...
-Horri zela esaten dotsazu?
-Hori da..., oin ez dabe ipintzen, oin mahixa ipintzen dabe bakarrik. Baiña altuak, e.
G: Baiña lehen ipintzen zeben dana baltzakin eta holan dorauekin. Primera, segunda y tercera. Terzeria bazan, ba pobriena; ha txikixa, ezebez. Eta segundia bazan [...] bestia, katafulkua haundixaua
- Ez zan sartzen elizara hilddakua, beti elizpian egoten zan. Hori ez da urte asko hasi diela elixan sartzen. Elizpian egoten zan kajoia, eta elixako funziñua einddakuan, hartu elizpian eta eruaten zan kanposantura. Oin sartzen da elixa barrura, oin oso diferente da. Oin mahi bat eta danendako berdiña da.
-[...]

-Elizkizuna eitten eta mezia emuten ezautu giñuzen orduan hiru altaretan hiru abade-ta. Oin ez dao, oin gauzak daoz askoz be...
G: Etortzen zien igual lau abade kanpotik.
-Dana abaria euan eta; oin ez dauan moduan abareik, orduan herri bakotxian, pentsa eizu, bi habitante eta hiru abare.
-Orduan esaten dozu klasiak desberdintzen zirela maila bajuauak edo altuauak. Beste zeoze?
-Pagatzeko, pagau bihar zan gehixao.
-Beste zeozertan, kantuan gehixao edo, beste zeozertan be igartzen zan aldia?
G: Kantuan be igual egongo zan aldia.
-Beste zeozertan be igartzen zan aldia, kajia edo?
-Hori etxekuak.
G: "Primera, segunda y tercera". Ipintzen zaben eliza erdixen katapulkua; katapulko zer bat ba..., primeria oso haundixa, segundia txikixaua eta terzeria bape be.
-Lotsagarrixa. Lotsagarrixa.
G: Bai, eta hori danok gero fuera.
-Horrek kendu zien, nun dian be ez, e, desaparezidu zian nunbaittetik, eta ordua zan! Bueno! Danok ez gara berdiñak, ala? Baiña oin apenas kobrau be eitten daben entierroik, apenas, ez dot pentsatzen kobratzen... Guk pagau giñuan, e. Nere gizonana nik pagau naban.

6. Bakoitzak bere sepultura zuen elizan

- **Erref**: ELG-011/010
- **Iraupena**: 0:03:10. **Hasi**: 00:18:40. **Bukatu**: 00:21:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Bakoitzak bere sepultura izaten zuen eta numeratuta egoten ziren. Kandeleroa eta trapu zuri dotore bat hartuta joaten ziren urtean hainbat egunetan. Norbait hiltzen zenean urte guztian manta beltza izaten zuen gainean. Sepultura eta aulkia ordaindu egiten ziren. Elizan gizonak aurrean jartzen ziren bankuetan eta andrak atzean aulkietan.

Transkripzioa
-Akordatzen zarie ume edo gaztia ziñanian sepulturak elizan?
-A bai. Enee! Sepulturak guk txikittan? Haundi eindda gero be, ezkonduta gero be bai. Faten giñan kandelerua, trapua, buenoo! Eta batak baiño bestiak dotoriaua, trapua, ipintzeko elixan azpixan trapu zurixa, eta kandelia; eta kadelerua badakizu zer dan? Kandeliandako...
-Eusteko.
-Bai. Egongo da gurian, kandeleron bat hemen egongo da. Ha kandelia sartzeko. Domu Santutan-eta. Egunak egozen, ezta ba? Urtian be bazegozen beste egun batzuk eruaten ziana. Hori esplikau eben [oiñurrenguan] telebisñuan, telebisiñuan be esplikau eben. Eta gero bat hiltzen zanian, urte guztian eukitzen zeben hori, mantia esaten jakon. Manta baltza ipintzen eben. Porke hemen be numerauta egozen zerak, oin be hola egongo dia. Oin tapauta dare bankuekin, baiña lehen bankuik ez

euan, eta sillak, eta bakotxak bere numerua eukagun, bakotxak bere sepulturia. Eta sillia, sillia pagau eitten giñuan eukitzia. Sillia eta sepulturia bixak pagatzen zian.
G: Elixan behien euen holan arraixekin markauta eta numerauta, eta orduan holako silla zian, hau baiño zeozer bajutxuauak eta, ez dakizu?
-Batzuk atzian belauniko hola jarritta, hola hartu sillia, elixan, e, eta hemen lurrian belauniko. Hori ezautu dou elixan. Gero altuak hasi zian eta sillan belauniko, oin bankuak. Baiña lehen lurrian belauniko eta sillatxua. Jartzeko hau ein, nik ein dotena, eta jarri. Eta belaunikatzeko hartu sillia eta lurrian belauniko.
-Orduan sepulturetan ez euan izenik.
-Ez. Numerua. Ia bazekigun zein numero zan geuria.
G: Metalezko txapak.
-Bai, txapa dotoriak ekazen, e. Txapa metalezkuak.
G: Oin be egongo die harek, igual...
-Harek danak dare. Ezta kendu tablaik eta. Bakarrik tapauta darela bankuak ipinitta. Bankuak ipiñi eta horrek danok tapau ein dia; baiña harek hantxe dare, harek zerak.
-Esan dozue bankorik ez eguala, sillak zeren.
G: Bankuak hamar bat edo, zortzi-hamar bat edo. Eta gero atzerao danak sillak.
-Andrak silletan. Gizonak eren bankuan aurrian, guk danok atzian silletan.
-Eta sepulturak nun zeren, aurrian?
-Ez. Atzian. Lelengo bost eta bost edo egongo zian, bi zer dare eta. Erdixan dago zera, ezta, pasillua, eta hemen egongo zien bost edo, eta bestian beste bost. Eta gero handik behera dana zan egurra, dana sepulturia. Elixa haundixa da [...].
-Eta gero ia sillak andrak jartzeko...
-Andrandako sillak. Geure sillak, e! Eta zu juan elixara eta baten bat [bazeuan zure sillan], "mesedez" esan eta kendu be bai. Sillia be pagatzen giñuan eta sepulturia be pagau eitten giñuan, urtero.

7. Kongregazioetakoek lista pasatzen zuten mezatan

- **Erref**: ELG-011/013
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:24:10. **Bukatu**: 00:25:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Lau kongregazio zeuden: luistarrak, Hijas de María, Hirugarren ordena (frantziskotarrak) eta Apostolukoak. Meza ostean lista pasatzen zuten. Bere ezagun batzuk kongregaziotik bota zituzten garizuman dantza egiteagatik.

Transkripzioa
-Lehen esan dozu sermoiak egitten zittuela. Hori zer izeten zan, domekero?
-Luistarrenian luistarrei eitten otsen, eta Hijas de Mariakuan Hijas de Mariakuei. Gero Hirugarren Ordenakua esaten jakon horri, franziskotarrok; eta gure ama-ta zien Apostolaukuak. Harek, akordatzen za, eskupularixo gorrixa, Jesusen Bihotza aurrian dabela, eta bestiak berriz hemen gerrixan lotuta, hirugarren ordenakuak. Honek bigarren domekakuak zien,

luistarrak.
-Hori zer zan, bezperetan?
-Ez, goizian, goizian mezia. Horregaittik, esan dotsut ba, txarrena eitten eben orduan be listia hartzia. Ez dakizu? Jentia atzeratu eitten da holan. Porke holan dakizu seguru-seguru fulano-ta ez die etortzen, mengano-ta apuntautakuak herrixan. Guk baiño lehenao badakit nik, neuk be ezautu neban eta gaur ez dia bizi, ezta? Baiña Garizuman organillua zerian Panaderokuan, organillua; dantzan ein ebela, bai, Garizuman, eta Hijas de Mariatik fuera.
-Eta hori zuk ezautu dozu?
-Bai, gure aurrekua, Juanita Panaderokua-ta, bota ein zittuen Hijas de Mariatik dantzan ein ebelako Garizuman. Oin dantzaik be ez, oin plazia hutsik.

8. Arantzazuko abadeak ejerzizioak egitera etortzen ziren

- **Erref**: ELG-011/015
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:28:00. **Bukatu**: 00:29:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Garizuma eta Errauts Eguna
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Aste Santua

Laburpena:
Lehen Arantzazutik abadeak etortzen ziren noizbehinka ejerzizioak egitera. Baserritarrak nekatuta etortzen ziren, eta batzuek lo hartzen zuten. Zer santu dituzten gaur egun elizan eta prozesioa non egiten den.

Transkripzioa
-Etortzen zien Garizuman edo Arantzazutik edo abadiak...?
-Ejerziziuak emutera, bai. Jota bota kurtiña baltzok, tapau elixia, erdixak lo. Uberatik-eta jentia basarrittik eta etorritta, kantsauta. Elixan zer [...] gizajuak, erdixak lo. Ordubeteko sermoia, atsaldian, atsaldeko lauretan-edo ipiñi sermoiok, etorri kantsau-kantsau eindda, erdixak lo hartu... Ejerziziuak esaten otsen horri. Gero asko segidu dabe horrek ejerziziuok, e. Gure denporan ni indda nago ejerziziuak Donostian, indda nago; eta Loiolan be bai. Bai, bai, guk ondo sartuta dakaguz buruan gauza guztiok.
G: Aste santuan politto egoten zan. Aste santuan be egoten zien prozesiñuak Eguen Santu eta Bariku Santu...
-Elegantiak egon die Elgetan. Hemen santuak-eta oso-oso-oso dotoriak daoz. Eruaten dabe hau..., danak moro jazten dia. Urte morduan ez da ein, bai, eta apaiz bat euki dou gazte bat Bergakua eta harek zertu dau atzera, eta ein dau urte bixan edo hiruan; dakagu Jesukristo Andakua, edo Jesukristo hilddakua be ederra, aberatsen batek erregalauta. Gero dago beste bat eindda zerak, Jaiotzakuak; hau andakua, Kristo Andakua esaten otsena. Ama Birjiña Doloretakua be dotoria dakagu, dotoria; eneee! Ha mantilla ederrakin-eta. Eitten da prosoziñua plazatik bueltan, ederra, iez be egin zan, e. Fotografixak be etara zittuen. Eta gero San Juan eruaten dabe aurrian; San Juan, ez dakizu ha txikitxua?

9. Dotoreak ziren Elgetako plazako etxeak

- **Erref**: ELG-011/017
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:33:20. **Bukatu**: 00:34:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

Laburpena:
Eibartik lehen Elgetara etortzen omen zen jendea beraneatzera. Lehen Elgetako plazan zeuden etxeek "galeria" zuten denek eta etxe dotoreak ziren.

Transkripzioa
-Berez Elgeta beti izan da [sanua] halako problemetarako...
G: Zu Eibarkua zaz?
-Bai.
G: Ba Eibartik lehen etortzen zan jentia beraniatzera... Buenooo!
-Asko.
-Eta lehen hasi zana kontatzen...
-Plaziagaitti, plaziagaitti hasi nai. Lehen zela aiuntamentua zan han goixan. Sartzen zan zeretik, elixatik paretik euazen eskillarak holaxe biribillian. Eta plazan egozen etxiak oingo aldian elegantiak. Galerixa batzuk! Nik ez dakit ez dakaten, nunbaitten badakat hor fotografixia. Ba galerixak, ekarri ein eban Elgetako zera. Zuk ez ziñuan ezautu, baiña Jesusa Gaztelu esaten otsena, plazara begira ekan... Baiña zelako etxia! Eta gero Oruenekuak zian, Bilboko beraniante batzuk zian... Orue eken apellidua. Harek be eken galerixiakin. Gero Mari Jose [...] be galerixiakin, eta bestiak Benturanekuak. Plazara egozen danak, buelta guztia galerixiakin. Eta plazia be esan dotsat, ha beheko pareta ez euan, dana goittik behera zuzenian zan. Gerra ondorian ein eben ha, behian einddako pareta. Baiña dotoria! Oingo aldian politta zan, askoz be polittaua zan plazia. Etxiak eozen elegantiak. Galerixa zurixekin, eta elegantiak. Eta nik badakat haren fotografixia.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-15

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com